

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЗИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра твердотільної електроніки та інформаційної безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан фізичного факультету
проф. Володимир ЛАЗУР

« 28 » *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРЕСЛЕННЯ ТА КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)
Освітня програма	Фізика. Інформатика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни " **Креслення та комп'ютерна графіка**" для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**, спеціальності **014 Середня освіта**, предметної спеціальності **014.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)**, освітньої програми **Фізика. Інформатика**

Розробник: Мар'ян Михайло Іванович, професор кафедри твердотільної електроніки та інформаційної безпеки, доктор фізико-математичних наук.

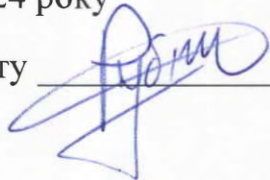
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри твердотільної електроніки та інформаційної безпеки

Протокол № 12 від « 10 » серпня 2024 року.

Завідувач кафедри Василь РІЗАК

Схвалено науково-методичною комісією фізичного факультету

Протокол № 8 від « 28 » серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії факультету Василь РУБИШ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	1-й	-
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	1-й	-
	Лекції:	
	26 год.	-
	Практичні (семінарські):	
	-	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	26 год	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	53 год.	-

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Креслення та комп'ютерна графіка**» є забезпечення студентів комплексними знаннями та пізнання теоретичних і практичних основ інженерної та комп'ютерної графіки, формування у студентів комплексу знань і вмінь читати та будувати креслення, графічні моделі у галузі приладобудування, фізичної та біомедичної електроніки, дискретних напівпровідникових приладів, у тому числі корпусів електронних пристроїв, технічного захисту інформації. У результаті вивчення курсу «Креслення та комп'ютерна графіка» студент повинен мати сучасні уявлення про комп'ютерну графіку, принципи та ідеї інженерної графіки, їх становлення та розвиток в історичній послідовності, математичний опис одержання наглядних зображень, засоби графічного моделювання тривимірного простору.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати спеціалізовані практичні завдання в освітній галузі, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ПК6. Здатність використовувати знання наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів сучасної інформатики у практиці навчання інформатики.

ПК7. Володіння методами інформаційного моделювання; здатність реалізовувати інформаційну модель засобами інформаційно-комунікаційних технологій; проводити комп'ютерний експеримент, інтерпретувати, аналізувати та узагальнювати його результати.

ПК9. Здатність використовувати програмні засоби загального та спеціального призначення для розв'язання прикладних задач з інформатики.

ПК13. Здатність до цифрового подання та обробки текстової, числової, графічної, звукової та відеоінформації.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Креслення та комп'ютерна графіка» вивчається у 1-у семестрі і, відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонентів ОП, але передбачає знання шкільного предмету з інформатики.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни "Креслення та комп'ютерна графіка" повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.	ПРН9
Визначає структуру предметної галузі інформатики, її місце в системі наук, пояснює перспективи розвитку інформатики та інформаційних технологій, їхнє суспільне значення.	ПРН7
Знає та розуміє фізичні, логічні та математичні основи інформаційних технологій; пояснює та застосовує способи двійкового кодування текстової, числової, графічної, звукової та відеоінформації.	ПРН8
Використовує інформаційно-комунікаційні технології для подання, редагування, збереження та перетворення текстової, числової, графічної, звукової та відеоінформації.	ПРН9
Визначає та застосовує методи розроблення та дослідження алгоритмів розв'язування задач з інформатики, описує і застосовує методи оцінювання ефективності алгоритмів.	ПРН11
Розуміє і реалізує сучасні методики й освітні технології навчання інформатики для виконання освітньої програми в закладах загальної середньої освіти, застосовує інформаційно-комунікаційні технології на уроках і в позакласній роботі.	ПРН16

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Креслення та комп'ютерна графіка»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здобувач вміє застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.	ПРН9
Визначає структуру предметної галузі інформатики, її місце в системі наук, пояснює перспективи розвитку інформатики та інформаційних технологій, їхнє суспільне значення.	ПРН7
Здобувач знає та розуміє фізичні, логічні та математичні основи інформаційних технологій; пояснює та застосовує способи двійкового кодування текстової, числової, графічної, звукової та відеоінформації.	ПРН8
Здатний використовувати інформаційно-комунікаційні технології для подання, редагування, збереження та перетворення текстової, числової, графічної, звукової та відеоінформації.	ПРН9
Визначає та застосовує методи розроблення та дослідження алгоритмів розв'язування задач з інформатики, описує і застосовує методи оцінювання ефективності алгоритмів.	ПРН11
Здобувач розуміє і реалізує сучасні методики й освітні технології навчання інформатики для виконання освітньої програми в закладах загальної середньої освіти, застосовує інформаційно-комунікаційні технології на уроках і в позакласній роботі.	ПРН16

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль успішності: стандартизовані тести, реферати, практичні роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, захист лабораторних робіт;
- модульні контрольні роботи;
- підсумковий контроль: залік.

Форми поточного контролю та критерії оцінювання результатів навчання

- вибіркоче усне опитування;
- фронтальне стандартизоване усне та/або письмове опитування за основними питаннями теми заняття;
- тестування;
- перевірка якості виконання завдань для самостійної роботи, зокрема за конспектами матеріалів;

- оцінювання якості та повноти виконання завдань модульної контрольної роботи;
- оцінювання якості та повноти виконання лабораторних робіт.

В даному курсі змістовими модулями будуть такі:

- комп'ютерна технологія графогеометричного моделювання;
- комплексне, аксонометричне та складальне креслення;
- система автоматизованого проектування AutoCAD: основне меню та графічні примітиви;
- розрізи та перерізи в системі AutoCAD, тонування об'єктів;
- моделі в системі AutoCAD: поверхневі, твердотільні та каркасні моделі;
- растрові, векторні та фрактальні графічні редактори.

При цьому кожне лабораторне заняття (практичні заняття в даному курсі відсутні) організовується як мікромодуль з обов'язковою оцінкою знань кожного студента. Таким чином, на кожному лабораторному занятті, що проводиться за методичною схемою “без практичних занять”, студент отримує три поточні (змістовомодульні) оцінки. Крім того, він ще отримує відповідні оцінки за модульні контролі, що проводяться в кінці кожного модуля.

На індивідуальних заняттях студенти отримують методичну допомогу з розв'язання індивідуальних тестових задач. Крім того, мають можливість ліквідувати свої поточні заборгованості і підвищити відповідні рейтингові оцінки.

Оцінки за кожний модуль проводяться за 100 – бальною шкалою.

Кожний змістовий модуль закінчується окремим модульним контролем у письмовій формі.

Програма дисципліни “Креслення та комп'ютерна графіка” структурована на 2 модулі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	50	2	50
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	3	100	3	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі шляхом відповідей на два теоретичні та одне практичні завдання або у виді тестів. Кожна відповідь оцінюється певною кількістю балів. Максимальна кількість балів за кожний модуль становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, за якої робота вважається виконаною, становить 60 балів. При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на

поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою та національною 5-бальною шкалою. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:

1. Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.
2. Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.
3. Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.
4. Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.

У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.

Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.

Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях, які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних його письмових відповідях є як принципи, так і грубі помилки. Студенти, які не представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни здійснюється у формі заліку. Залік проводиться в усній формі шляхом співбесіди. Результати заліку оцінюються за двобальною шкалою: "зараховано" або "незараховано". Підсумкова оцінка визначається наступними критеріями:

Оцінка "зараховано" - якщо студент достатньо чітко і грамотно відповідає на питання в межах матеріалу, викладеного у рамках лекційних занять, може показати та обґрунтувати взаємозв'язок різних частин матеріалу, пройденого у межах матеріалу навчальної дисципліни; демонструє здатність до мислення, при відповіді на питання розмірковує, спираючись на отримані у рамках курсу знання, не допускає істотних неточностей у відповіді, правильно вибудовує логіку вирішення типових завдань;

Оцінка "незараховано" - якщо студент викладає основні питання недостатньо чітко або допускає істотні помилки при їх викладі, не може пояснити зв'язків у рамках викладеного матеріалу, не знає значної частини програмного матеріалу, не може дати точних визначень понять, пройдених у рамках курсу, дає розпливчасті формулювання і не володіє в належній мірі термінологією, плутається при відповіді на додаткові питання, не володіє прийомами вирішення типових завдань.

За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль.

Переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання в національну 5-бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється за наступною схемою:

Оцінка за шкалою балів	Залік	ECTS	
		Оцінка	Характеристика
90-100	зараховано	A	відмінно
82-89		B	добре
74-81		C	добре
64-73		D	задовільно
60-64		E	задовільно
35-59	незараховано	FX	незадовільно з можливістю перескладання
0-34		F	незадовільно з обов'язковим повторним навчанням

Результати підсумкового контролю знань вносяться до відомості обліку успішності.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Комп'ютерна технологія графогеометричного зображення інформації в інженерній графіці.

Змістові модулі:

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу інженерної графіки. Інженерна та комп'ютерна графіка як засіб графогеометричного моделювання. Розділи інженерної графіки, види зображень. Державний стандарт України. Комплексне, аксонометричне та складальне креслення.

Тема 2. Комп'ютерна технологія графогеометричного моделювання. Засоби та методи комп'ютерної графіки у співставленні з традиційною технологією графічного моделювання. Класифікація систем комп'ютерного графічного моделювання..

Тема 3. Центральне та паралельне проектування. Комплексне креслення. Основні, додаткові та місцеві види. Розріз та переріз. Правила проектування і побудови основних виглядів предметів. Вигляди предметів та їх позначення. Додаткові вигляди. Місцеві вигляди. Спряження на кресленнях. Дуги спряження. Приклади різного виду спряження. Криві лінії другого порядку: еліпс, парабола, гіпербола, циклоїда, евольвента. Правила виконання розрізів. Розрізи. Умовності і спрощення при виконанні їх на кресленні. Штриховка у розрізах. Горизонтальні, профільні і фронтальні розрізи. Перерізи. Перерізи накладені і виносні. Нанесення розмірів на зображенні деталей при виконанні розрізів.

Тема 4. Аксонометричне зображення. Ізометрія, диметрія та триметрія. Аксонометричні проекції. Основні поняття і визначення. Ізометрія, диметрія, триметрія. Фактичний і умовний коефіцієнти спотворення. Теорема Польке-Шварца. Трикутник слідів. Прямокутна ізометрія. Кути нахилу вісей та коефіцієнти спотворення. Косокутна фронтальна ізометрія. Кути нахилу вісей. Прямокутна диметрія. Кути нахилу вісей та коефіцієнти спотворення.

Складальне креслення та його застосування. Нанесення розмірів на складальному кресленні. Специфікація складального креслення.

Модуль 2. Поверхневі, твердотільні та каркасні моделі в системі AutoCAD та графічних редакторах.

Змістові модулі:

Тема 5. Система автоматизованого проектування AutoCAD. Основне меню системи AutoCAD. Загальна характеристика системи AutoCAD та області її застосування. Креслення в системі AutoCAD. Координати. Основне меню. Графічні примітиви. Програмне забезпечення системи AutoCAD. Структура файлів у системі AutoCAD. Команди зберігання (end, quit, endsv, save) системи AutoCAD та їх застосування.

Тема 6. Система одиниць, побудова ізометричного креслення в AutoCAD. Команди виведення ліній, кола, дуг, еліпса. Задання розмірів в системі AutoCAD. Команди системи AutoCAD задання одиниць, встановлення границь, розмірної сітки (units, limits, snap, grid) та користування ними. Команди системи AutoCAD редагування (help, list, dblist, id, area, erase, copy, move, mirror) та їх застосування.

Тема 7. Графічні примітиви - виводу точок (point), ліній(line) та їх використання. Графічні примітиви виводу тексту (text) та способи задання шрифтів. Графічні примітиви виводу кіл(circle), дуг (arc) та користування ними для побудови креслення в системі AutoCAD. Директиви керування зображенням в системі AutoCAD (ZOOM, PAN, VIEW). Нанесення розмірів в системі AutoCAD. Задання горизонтальних, вертикальних, кутових розмірів.

Тема 8. Штриховка розрізів та перерізів в системі AutoCAD. Задання розрізів та перерізів в системі AutoCAD. Команди Hatch, Bhatch. Рівні креслення(Layer), кольори (Color), типи ліній (LType) та їх застосування. Рівні креслення

(Layer), кольори (Color), типи ліній (Type) та їх застосування. Стандартні бібліотеки системи AutoCAD. Команди системи AutoCAD Isoplane, Axis,Ortho.

Тема 9. Команди системи AutoCAD побудови тривимірних об'єктів 3DPOLY, VPOINT 3D, 3D Orbit. Побудова коробових кривих в системі AutoCAD. Побудова спряжень на прикладі креслення контурів кулачка з використанням частин еліпса, циклоїди, евольвенти, дуги. Побудова креслень у фронтальній косокутній диметричній та прямокутній ізометричній проекціях. Варіанти побудови.

Тема 10. Задання блоків системи AutoCAD. Команди системи AutoCAD задання блоків Blocks та dxf-файли. Структура та зберігання даних в системі AutoCAD.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- а) лабораторні заняття;
- б) самостійна робота студентів.

Теми лабораторних занять розкривають вузлові та проблемні питання даного курсу.

Застосовуються такі види перевірки рівня підготовки знань студентів:

- тестові завдання;
- усні опитування при перевірці готовності до виконання лабораторної роботи;
- оформлення креслень лабораторних занять.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових контрольних заняттях.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
<u>Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу інженерної графіки.</u> Інженерна та комп'ютерна графіка як засіб графогеометричного моделювання. Розділи інженерної графіки, види зображень. Державний стандарт України. Комплексне, аксонометричне та складальне креслення.	12	2		4		6
<u>Тема 2. Комп'ютерна технологія графогеометричного моделювання.</u> Засоби та методи комп'ютерної графіки у співставленні з традиційною технологією графічного моделювання. Класифікація систем комп'ютерного графічного моделювання.	8	2				6
<u>Тема 3. Центральне та паралельне проектування.</u> Комплексне креслення. Основні, додаткові та місцеві види. Розріз та переріз. Правила проектування і побудови основних виглядів предметів. Вигляди предметів та їх позначення. Додаткові вигляди. Місцеві вигляди. Спряження на кресленнях. Дуги спряження. Приклади різного виду спряження. Криві лінії другого порядку: еліпс, парабола, гіпербола, циклоїда, евольвента. Правила виконання розрізів.	15	4		4		7

Розрізи. Умовності і спрощення при виконанні їх на кресленні. Штриховка у розрізах. Горизонтальні, профільні і фронтальні розрізи. Перерізи. Перерізи накладені і виносні. Нанесення розмірів на зображенні деталей при виконанні розрізів.						
<u>Тема 4. Аксонометричне зображення. Ізометрія, диметрія та триметрія.</u> Аксонометричні проекції. Основні поняття і визначення. Ізометрія, диметрія, триметрія. Фактичний і умовний коефіцієнти спотворення. Теорема Польке-Шварца. Трикутник слідів. Прямокутна ізометрія. Кути нахилу вісей та коефіцієнти спотворення. Косокутна фронтальна ізометрія. Кути нахилу вісей. Прямокутна диметрія. Кути нахилу вісей та коефіцієнти спотворення. Складальне креслення та його застосування. Нанесення розмірів на складальному кресленні. Специфікація складального креслення.	15	4		4		7
Разом за модулем 1	50	12		12		26
Модуль 2						
<u>Тема 5. Система автоматизованого проектування AutoCAD. Основне меню системи AutoCAD.</u> Загальна характеристика системи AutoCAD та області її застосування. Креслення в системі AutoCAD. Координати. Основне меню. Графічні примитиви. Програмне забезпечення системи AutoCAD. Структура файлів у системі AutoCAD. Команди зберігання (end, quit, endsv,save) системи AutoCAD та їх застосування.	11	2		4		5
<u>Тема 6. Система одинниць, побудова ізометричного креслення в AutoCAD.</u>	8	2		2		4

Команди виведення ліній, кола, дуг, еліпса. Задання розмірів в системі AutoCAD. Команди системи AutoCAD задання одиниць, встановлення границь, розмірної сітки (units, limits, snap, grid) та користування ними. Команди системи AutoCAD редагування (help,list,dblist,id,area,erase,copy,move,mirror) та їх застосування.					
<u>Тема 7. Графічні примітиви - виводу точок (point), ліній(line) та їх використання.</u> Графічні примітиви виводу тексту (text) та способи задання шрифтів. Графічні примітиви виводу кіл (circle), дуг (arc) та користування ними для побудови креслення в системі AutoCAD. Директиви керування зображенням в системі AutoCAD (ZOOM, PAN, VIEW). Нанесення розмірів в системі AutoCAD. Задання горизонтальних, вертикальних, кутових розмірів.	11	4		2	5
<u>Тема 8. Штриховка розрізів та перерізів в системі AutoCAD.</u> Задання розрізів та перерізів в системі AutoCAD. Команди Hatch, Bhatch. Рівні креслення(Layer), кольори (Color), типи ліній (LType) та їх застосування. Рівні креслення (Layer), кольори (Color), типи ліній (Type) та їх застосування. Стандартні бібліотеки системи AutoCAD. Команди системи AutoCAD Isoplane, Axis,Ortho.	9	2		2	5
<u>Тема 9. Команди системи AutoCAD побудови тривимірних об'єктів 3DPOLY, VPOINT 3D, 3D Orbit.</u> Побудова коробових кривих в системі AutoCAD. Побудова спряжень на прикладі креслення контурів кулачка з використанням частин еліпса, циклоїди, евольвенти, дуги. Побудова креслень у фронтальній	8	2		2	4

косокутній диметричній та прямокутній ізометричній проекціях. Варіанти побудови.						
Тема 10. <u>Задання блоків системи AutoCAD.</u> Команди системи AutoCAD задання блоків Blocks та dxf-файли. Структура та зберігання даних в системі AutoCAD.	8	2		2		4
Разом за модулем 2	55	14		14		27
Усього годин	105	26		26		53

6.3. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	<u>Лабораторна робота №1.</u> Етапи розробки технічної документації. Побудова технічного рисунку деталі. Способи нанесення розмірів: ланцюговий, координатний та комбінований способи. Розмірні бази	4
2	<u>Лабораторна робота №2.</u> Основне меню системи AutoCad . Побудова комплексного креслення деталі.	4
3	<u>Лабораторна робота №3.</u> Побудова коробових кривих: овалів, дуг, кіл, еліпсів. Варіанти побудови коробових кривих в системі AutoCAD.	4
4	<u>Лабораторна робота №4.</u> Побудова за двома видами третього виду, визначення на кресленні центра та точки спряження в системі AutoCAD.	4
5	<u>Лабораторна робота №5.</u> Креслення деталей з'єднання.	2
6	<u>Лабораторна робота №6.</u> Побудова каркасних та поверхневих моделей в системі AutoCAD.	2
7	<u>Лабораторна робота №7.</u> Побудова твердотільних моделей в системі AutoCAD.	2
8	<u>Лабораторна робота №8.</u> Побудова графіків експериментальних кривих. Апроксимація результатів експериментальних досліджень побудова графіків.	4
Разом		26

6.4. Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до лабораторних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок (8 лабораторних робіт)	16
2.	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять	
2.1	Побудова графіків експериментальних кривих. Графічний редактор Origin.	10
2.2	Графічний редактор Corel Draw.	6
2.3	Директиви керування зображенням в системі AutoCad.	6
2.4	Кольорові моделі RGB, CYMK, HSB	9
2.5	Стандартні бібліотеки системи AutoCAD.	6
	Разом	53

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний проектор

Обладнання: персональні комп'ютери, мобільні телефони, доступ в Інтернет.

8. ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

1. Правила оформлення креслення. Формати креслення. Масштаб креслення.
2. Основні види технічного шрифту. Конструктивні групи для великих літер.
3. Стандарти конструкторської документації, їх призначення та використання.
4. Загальні вимоги до розробки технічної документації. Побудова технічного ескізу деталі.
5. Лінії креслення. Типи ліній, їх основні параметри та призначення. Приклади використання ліній креслення.

6. Основні надписи на кресленнях. Нанесення розмірів на кресленні деталей. Розмірні лінії.
7. Способи нанесення розмірів: ланцюговий, координатний та комбінований способи.
8. Позначення, які використовуються при нанесенні розмірів: уклін, конусність, діаметр. Умовності і спрощення при нанесенні розмірів. Правила проектування і побудови основних виглядів предметів. Вигляди предметів та їх позначення. Додаткові вигляди. Місцеві вигляди.
9. Спряження на кресленнях. Дуги спряження. Приклади різного виду спряження. Криві лінії другого порядку: еліпс, парабола, гіпербола, циклоїда, евольвента. Розрізи. Правила виконання розрізів. Умовності і спрощення при виконанні їх на кресленні. Штриховка у розрізах. Нанесення розмірів на зображенні деталей при виконанні розрізів.
10. Горизонтальні, профільні і фронтальні розрізи. Східчасті і ламані розрізи.
11. Перерізи. Перерізи накладені і виносні. Умовності і спрощення при виконанні перерізів.
12. Різьба. Елементи різьби. Профілі і позначення стандартних різьб. Стандартні деталі з різьбою для кріплення. Болти, гайки, шпильки, гвинти, шайби та їх позначення.
13. З'єднання деталей. Рознімне та нерознімне з'єднання.
14. Рознімне з'єднання з різьбою. Болтове, гвинтове, шпилькове з'єднання.
15. Штифтове та шпонкове з'єднання. Деталі з'єднань. Типи шпонок та штифтів.
16. Зварне та заклепкове з'єднання. Умовні позначення для зварного з'єднання.
17. Складальне креслення та його застосування. Нанесення розмірів на складальному кресленні. Специфікація складального креслення.
18. Схеми та їх застосування. Види та типи схем. Кінематичні, електротехнічні, оптичні, гідравлічні, пневматичні схеми. Умовні позначення на схемах.
19. Інтегральні схеми та їх типи, графічні редактори інтегральних схем.

20. Виконання ескізів. Галузі використання ескізів. Послідовність операцій при виконанні ескізів у системі AutoCAD. Способи обмірювання деталей.
21. Аксонометричні проєкції. Основні поняття і визначення. Ізометрія, диметрія, триметрія. Фактичний і умовний коефіцієнти спотворення. Теорема Польке-Шварца. Трикутник слідів.
22. Прямокутна ізометрія. Кути нахилу вісей та коефіцієнти спотворення. Косокутна фронтальна ізометрія. Кути нахилу вісей.
23. Прямокутні диметрія. Кути нахилу вісей та коефіцієнти спотворення.
24. Загальна характеристика системи AutoCAD та області її застосування.
25. Креслення в системі AutoCAD. Координати. Основне меню.
26. Графічні примітиви. Прості та складні графічні примітиви. Структура файлів у системі AutoCAD. Команди зберігання графічних файлів системи AutoCAD та їх застосування.
27. Команди системи AutoCAD задання одиниць, встановлення границь, розмірної сітки (units, limits, snap, grid) та користування ними.
28. Команди системи AutoCAD редагування (help, list, dblist, id, area, erase, copy, move, mirror) та їх застосування.
29. Графічні примітиви - виводу точок (point), ліній (line), полілінії, сплінії та їх використання.
30. Графічні примітиви виводу тексту (text) та способи задання шрифтів.
31. Графічні примітиви виводу кіл (circle), дуг (arc), еліпса (ellipse) та користування ними для побудови креслення в системі AutoCAD.
32. Директиви керування зображенням в системі AutoCAD (ZOOM, PAN, VIEW).
33. Нанесення розмірів в системі AutoCAD. Задання горизонтальних, вертикальних, кутових розмірів.
34. Задання розрізів та перерізів в системі AutoCAD. Команда Hatch, Bhatch.
35. Рівні креслення (Layer), кольори (Color), типи ліній (LType) та їх застосування.
36. Команди системи AutoCAD Isoplane, Axis, Ortho.

37. Команди системи AutoCAD побудови тримірних об'єктів 3DPOLY, VPOINT 3D, 3D Orbit.
38. Команди системи AutoCAD задання блоків Blocks та dxf-файли.
39. Моделі в системі AutoCAD. Поверхневі, твердотільні та каркасні моделі.
40. Каркасні моделі та команди їх задання в системі AutoCAD.
41. Поверхневі моделі та команди їх задання в системі AutoCAD. Поверхні обертання.
42. Твердотільні моделі та команди їх задання в системі AutoCAD. Операції об'єднання, віднімання, перетину для твердотільного моделювання.
43. Побудова перерізу та розрізу для твердотільного моделювання (Section, Slice).
44. Структура та зберігання даних в системі AutoCAD.
45. Побудова коробових кривих в системі AutoCAD. Побудова спряжень на прикладі креслення контурів кулачка з використанням частин еліпса, циклоїди, евольвенти, дуги.
46. Побудова креслень у фронтальній косокутній диметричній та прямокутній ізометричній проекціях. Варіанти побудови .
47. Основні принципи графічного оформлення експериментальних результатів. Побудова графіків експериментальних кривих. Графічний редактор Origin.
48. Графічні редактори. Загальна характеристика.
49. Растрові графічні редактори та їх застосування.
50. Векторні графічні редактори та принципи їх роботи. Крива Без'є.
51. Фрактальні графічні редактори та область їх застосування.
52. Кольорові моделі RGB, CYMK, HSB.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Михайленко В.Е., Пономарев А.М. Інженерна графіка. -К.: Вища шк., 2020. -295 с.
2. Михайло Мар'ян, Владімір Шебень, Наталія Юркович. Інноваційні технології комп'ютерного моделювання фізичних та інформаційних процесів.

- Prešovska univerzita v Prešove (Prešov, Slovakia), 2019. – 120 с. ISBN 978-80-555-2278-4

3. Мар'ян М.І. , Юркович Н.В. Система AutoCAD та графічні примітиви: основне меню, простір моделі і простір листа. Частина 1. – Ужгород, в-цтво УжНУ. 2020. – С. 93.

4. 4.Мар'ян М.І. , Юркович Н.В. Система AutoCAD та графічні примітиви: каркасні, поверхневі та твердотільні моделі. Частина 2. – Ужгород, в-цтво УжНУ. 2020. – С. 115.

5. Mar'yan, M., Seben, V. & Yurkovych, N. Synergetics, Fractality and Information. Application to the Self-Organized Structures and Intelligent Materials. –Presov: University of Presov in Presov Publishing, 2020. 144 P. ISBN 978-80-555-2499-3

Додаткова література

1. Діано В. AutoCAD на прикладах та задачах. 2000. К. – 456 с.

2. Мар'ян М.І. , Юркович Н.В. Графічні редактори та графічний WEB-дизайн. – Ужгород, в-цтво УжНУ. 2008. – 126 с.

3. Юркович Н.В., Мар'ян М.І. Обмін графічною інформацією в системі AutoCad з використанням мережі InterNet. – Ужгород, в-цтво УжНУ. 2009. – 101 с.

4. Юркович Н.В., Мар'ян М.І. Основи програмування у візуальному середовищі Delphi. Частина 2. – Ужгород, в-цтво УжНУ. 2009. – 64 с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р. без змін; зі змінами (Уточнено список рекомендованих джерел інформації).

протокол № 9 від « 03 » 04 20 25 р. Завідувач кафедри Rizak B.M.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20 __ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20 __ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20 __ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)